

TEMMUZ 2020

Takvim ve Öngörüler

- Dünya'da Günlük Vaka Sayısı Artıyor
- Küresel Sanayi Hızlı Geri Dönüyor
- Dünya Mal Ticareti Beklenen Sert Daralmayı Yaşıyor

- Türkiye'de Enflasyon Yeniden Artıyor

- Döviz Rezervlerimiz Kırmızı Çizginin Altında

İçindekiler:

Beklentiler	1
Takvim	2
Öngörüler	3
Blgi Yönetimi	4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Salgında Birinci Dalga Güçleniyor

Covid-19 salgını tüm dünya genelinde etkisini artırarak sürmektedir. Tüm ülkeler uygulamaya koydukları önlemler ile salgını kontrol altına almaya çalışmakla birlikte çok sayıda ülkede salgın etkili olmaya devam etmektedir. Dünya genelinde ise günlük yeni vaka sayıları Mayıs sonunda 130 bin seviyesine ulaşmış iken Haziran ayı sonunda 160 bin seviyesine de aşmıştır. Salgın ABD, Brezilya ve Güney Amerika, Rusya, Hindistan ve Güney Asya ülkelerinde yayılma eğilimindedir. Bu çerçevede salgının ilk dalgası dünya genelinde güçlenerek sürmektedir.

Küresel Sanayi PMI Verileri Ümit Verdi

Haziran ayında hemen tüm ülkelerde izolasyonlar kademeli olarak kalkmaya başlamış ve sanayi üretimlerine geri dönmüştür. Haziran ayındaki sanayi üretimine ilişkin olarak açıklanan sanayi PMI verileri gelecek için ümit vermiştir. Başta ABD olmak üzere PMI verileri büyümeyi işaret eden 50 puanın üzerine çıkmıştır. Ancak artışlar daha çok alınan yurtdışı ve yurtdışı siparişler ile stoklardaki hızlı artışlardan kaynaklanmıştır. Bunların üretime dönmesi zaman alacaktır. Ayrıca hızlı artışların korunması da güç olacaktır. Bu artışlar daha çok 3 aylık açığın kapatılması tepkisidir.

Dünya Mal Ticareti İkinci Çeyrekte Yüzde 27 Daraldı

Covid-19 salgını dünya ekonomisini olumsuz etkilemektedir. Hemen tüm iktisadi faaliyetlerde özellikle yılın ikinci çeyreğinde sert bir daralma yaşanmaktadır. Dünya mal ticareti de 2020 yılı ikinci çeyreğinde önemli ölçüde küçülmüştür. Geçen yılın aynı çeyreğine göre ticaret yüzde 27,0 daralmış ve 3,45 trilyon dolara inmiştir. Dünya mal ticaretindeki toparlanma zaman alacaktır. Dünya mal ticaretindeki daralma tüm ülkelerin olduğu gibi Türkiye'nin de ihracatını sınırlamaktadır. Ancak Haziran ayı dünya ve Türkiye ticaret verileri ümit vermiştir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Desteklerin Bir Bölümü Uzatıldı

Pandemi dönemi sonrası uygulamaya konulan ve 1 Temmuz tarihinden itibaren 1 ay uzatılan 2 önemli destek bulunmaktadır. Kısa çalışma ödeneği desteği 1 ay uzatılmıştır. Buna göre firmaların çalışma süreleri veya çalışan sayısını geçici olarak azaltmaları halinde çalışanlara kısa çalışma ödeneği desteği yapılmaya devam edilecektir. Ayrıca çalışanların iş akitlerinin feshinde yasaklama 1 ay daha uzatılmıştır. Bu süre içinde ücretli veya ücretsiz izin hakları kullanılabilir. Kamu ücretsiz iznine ayrılanlara ödeme yapmaya devam edecektir.

Enflasyon Artışa Geçti

Tüketici enflasyonu Haziran'da aylık yüzde 1,13 artarken yıllık yüzde 12,62'ye yükselmiştir. Tüketici enflasyonu Mayıs'ta yıllık yüzde 11,39 olmuştu. Böylece Haziran ayında tüketici enflasyonu artışa geçmiştir. Çekirdek enflasyon da yıllık yüzde 10,32'den yüzde 11,64'e yükseldi. Gıda fiyatları bu dönemde aylık bazda yüzde 1,60 düşerken yıllık bazda yüzde 12,93 artış

kaydetmiştir. Üretici fiyat endeksi ÜFE'de ise yıllık artış 6,17 olmuştur.

TC. Merkez Bankası Faiz İndirimine Ara Verdi

TC. Merkez Bankası 2019 yılı Haziran ayından 2020 yılı Mayıs ayına kadar kesintisiz olarak faiz indirimlerine gitmiş ve politika faizi yüzde 24,0'ten yüzde 8,25'e inmişti. Merkez Bankası Covid-19 sürecinde de hem parasal genişleme hem de faiz indirimleri ile ekonomiye destek olmuştur. Merkez Bankası Haziran ayında faiz indirimlerine ara vermiştir. Hızlı kredi genişlemesi ve iç talepteki hızlı geri dönüş enflasyon için risk olmaya başlamıştır. Bu nedenle merkez bankası faiz indirimine şimdilik ara vermiştir. Bundan sonraki faiz kararları enflasyonunun gelişimine bağlı olacaktır.

Döviz Rezervleri Alarm Veriyor

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası brüt ve net döviz rezervlerindeki erime sürmektedir. Katar ile yapılan swap anlaşması ile brüt rezervlerde bir artış olmuştur.

Ancak bir ay sonra brüt döviz rezervleri anlaşma öncesi seviyesine geri dönmüştür. Net rezervleri ise negatiftir ve gerilemektedir. Türkiye'nin döviz rezervlerinin mevcut durumu IMF'nin Haziran ayında yayınladığı Küresel Finansal İstikrar Raporunda kırmızı çizgi aşıldı şeklinde değerlendirilmiştir. Önümüzdeki aylarda rezervlerde gerileme sürecektir. Döviz rezervleri alarm vermektir ve Türkiye'nin finansal kırılganlığı giderek artmaktadır.

Makro Dengeler Bozuluyor

Pandemi nedeniyle uygulanan genişletici politikalar toparlanmaya katkı sağlarken aynı anda bir çok karo denge önemli ölçüde bozulmaktadır. Kısa süreye sığdırılan çok hızlı kredi genişlemesi enflasyonu tetiklemiştir. Talep hızlanmış ve cari işlemler dengesi açığa dönüşmüştür. Bütçede de yüksek bir açık oluşmaktadır. Hızla bozulan makro dengeler finansal kırılganlığı daha da artırmaktadır. Sıkışma ve faizlerin artışı kaçınılmaz görünmektedir.

TEMMUZ 2020 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
1	2	1 TÜRKİYE ÇİN AB AED HAZİRAN AYI PM-İSM İMLAT VERİLERİ	2	3 TÜRKİYE HAZİRAN AYI TÜFE-ENFLASYON YURT İÇİ ÜFE VERİSİ AED HAZİRAN AYI İŞSİZLİK VERİSİ	4	5
6 AVRUPA MAYIS AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	7	8	9	10 TÜRKİYE NİSAN AYI İŞSİZLİK VERİSİ	11	12
13 TÜRKİYE MAYIS AYI SANAYİ ÜRETİM PERAKENDE SATIŞ VE CARI AÇIK VERİSİ	14 TÜRKİYE HAZİRAN AYI KONUT SATIŞ VERİSİ BOJ JAPONYA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI AVRUPA MAYIS AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	15 AED HAZİRAN AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	16 ECB AVRUPA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI AED HAZİRAN AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	17	18	19
20	21	22	23 TOMB FAİZ KARARI TÜRKİYE TEMMUZ AYI TÜKETİCİ GÜVENİ	24 TÜRKİYE MILLİK SANAYİ ÜRÜN VERİLERİ 2019	25	26
27 TÜRKİYE TEMMUZ AYI SEKTÖREL VE REEL KESİM GÜVEN İNDEKSLERİ TOMB HAZİRAN AYI KAPASİTE KULLANIM ORANI	28 TÜRKİYE SANAYİ VE HİZMET VERİLERİ 2019	29 TÜRKİYE HAZİRAN AYI DIŞ TİCARET VERİLERİ TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT HAZİRAN AYI VERİSİ FED AED MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	30 TÜRKİYE TEMMUZ AYI EKONOMİK GÜVEN İNDEKSİ	31 TC MERKEZ BANKASI TEMMUZ ENFLASYON RAPORU 2020/3		

Mali Göstergelerde Öngörüler

- **Türk Lirasında Değer Kaybı Sürecektir**
- **TL Faizler Dengeleri Yansıtıyor**
- **İşe Geri Dönüşler Emtia Fiyatlarını Destekledi**

Türk Lirasında Değer Kaybı Sürecektir

Türkiye'nin artan finansal kırılganlığı Türk lirası üzerinde baskı yaratmaya devam etmektedir. Türk lirası sepet kur haziran ayı sonunda 7,30 ile en düşük seviyesine gerilemiştir. Döviz açığı ve negatif döviz rezervleri nedeniyle Türk lirasında değer kaybı sürecektir. Negatif TL faizleri de Türk lirasını savunmasız bırakmaktadır. Döviz piyasasındaki spot ve vadeli işlemlere getirilen kısıtlamalar piyasadaki tepkileri azaltmaktadır. Ancak yerleşiklerin döviz talebi ve DTH hesapları genişlemeye devam etmektedir.

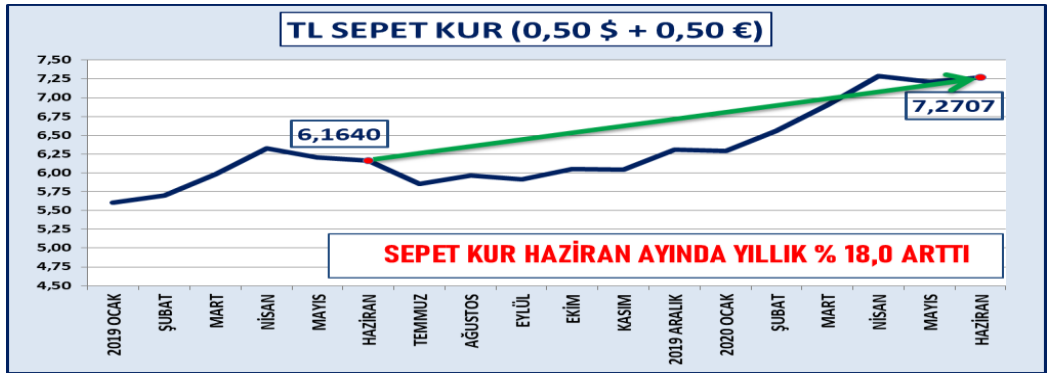
Türk Lirası Faizler Yanlış Yerde

Türk lirası faiz oranları artan enflasyon karşısında önce negatif olmuş ardından negatif faizler yüzde 4,0 seviyesine ulaşmıştır. Artışa geçen enflasyon, finansal kırılganlıklar ve Türk lirasındaki değer kaybı baskısı dikkate alındığında TL faizler olması gerekenin altındadır. Merkez Bankası ve kamu bankaları aracılığı ile ve de düzenleyici kurumların yönlendirmesi ile TL faiz oranları baskılanmaktadır. Önümüzdeki dönemde TL faizlerde düzeltme ve artış beklenmelidir.

Emtia Fiyatlarında Artışlar

İktisadi faaliyetlere geri dönüşler haziran ayı başından itibaren başlamıştır. Buna bağlı olarak emtia talebi de yeniden oluşmaktadır. Emtia fiyatları yeni dengelere sınırlı artışlar ile cevap vermiştir. Metal fiyatlarında ortalama yüzde 3,5 artış yaşanmıştır. Endüstriyel emtia fiyatları ortalama yüzde 3,0 yükselmiştir. Gıda fiyatları da artarken enerji fiyatları daha önceki yükselişleri nedeniyle bu kez durağan kalmıştır. Emtia fiyatları yaz aylarında durağan kalacaktır. Altın fiyatları ise yukarı yönlüdür.

“Türk Lirası Sepet Kurda Artış Sürüyor”

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

Haziran ayında kısıtlamaların kademeli olarak kaldırılması ve işe dönüşler ile iktisadi faaliyetlerde nisan-mayıs ortalamasına göre hızlı bir toparlanma yaşanmıştır. Ancak hızlı toparlanmaya rağmen henüz salgın öncesi dönemin oldukça altında bir faaliyet seviyesi gerçekleşmiştir. İktisadi faaliyetlere geri dönüş güven ve beklentileri iyileştirmiştir. Ekonomik güven endeksi mayıs ayında 61,7 iken, haziran ayında yüzde 19,1 oranında artarak 73,5 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklanmıştır. Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre haziran ayında yüzde 5,2 oranında artarak 62,6 değerini, reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre yüzde 22,2 oranında artarak 89,8 değerini almıştır. İktisadi ve sosyal hayata geri dönüş ile reel kesim ve tüketici güveni artmıştır. Sanayi faaliyetlerinde haziran ayında hızlı bir toparlanma

gerçekleşmiştir. İstanbul Sanayi Odası tarafından ölçülen satın alma yöneticileri endeksi mayıs ayında 40,9 olarak ölçüldükten sonra, haziran ayında 53,9'a yükselmiştir. Böylece endeks şubat ayından beri ilk kez eşik değer 50,0'nin üzerinde gerçekleşmiştir. COVID-19 salgınına yönelik kısıtlamaların kaldırılarak normale yaklaşılması, Haziran'da imalatçıların üretim hacimlerini belirgin bir şekilde artırmasına olanak sağlamıştır. Yurtiçi ve yurtdışı alınan siparişlerde artış olmuştur. Böylece sanayide mart ve nisan ayında yaşanan sert düşüş yerini tekrar toparlanmaya bırakmıştır. Hizmetler, perakende ve inşaat sektörlerinde de işe geri dönüşler ile mevcut iş seviyeleri yükselmiştir. Önümüzdeki döneme ilişkin alınan yeni iş siparişleri ise özellikle inşaat sektöründe artış göstermiştir. Kredi kartı ile yapılan perakende harcamalar mayıs ayında covid-19 öncesi döneme yaklaştı. Konut ve otomotiv satışları da haziran ayında

yüksek artışlar göstermiştir. Otomotiv pazarı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 66,3 büyümüştür. Haziran ayındaki bu hızlı toparlanmada kredi genişlemesinin büyük katkısı bulunmaktadı. Ticari ve tüketici kredileri toparlanmaya doping etkisi yaratmıştır. Ancak bu etki bir yandan borçluluk oranlarını artırmakta diğer yandan kalıcı olmamaktadır. Dış ticarete de toparlanma görülmektedir. Haziran ayında ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,8 yükselmiştir. Çalışma gün sayısının 2020 yılında daha fazla olmasının da etkisi ile artan ihracat pazarlarının açılmakta olduğunu göstermektedir. Yüzde 8,2 artan ithalat ise üretimdeki toparlanmayı yansıtmaktadır. İktisadi faaliyetlerde haziran ayında beklendiği gibi toparlanma yaşanmıştır. Toparlanma beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir. Buna rağmen iktisadi faaliyet seviyeleri henüz covid-19 öncesinin oldukça altındadır. Desteklerin de toparlanmada katkısı olmuştur. Bundan sonraki aylarda toparlanma yavaşlayarak devam edecektir.

- **İktisadi Faaliyetlerde Hızlı Geri Dönüş Yaşanıyor**
- **Sanayide ve İhracatta Belirgin İyileşme**
- **Ekonomide Güven Yeniden Yükseliyor**
- **Toparlanma Sürdürülebilir mi Olacak; Henüz Belli Değil**

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Sergül Sokak Saral Sitesi
C Blok Kat:3 Daire:10
Gayrettepe/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

E-MAIL:
info@esdh.com.tr

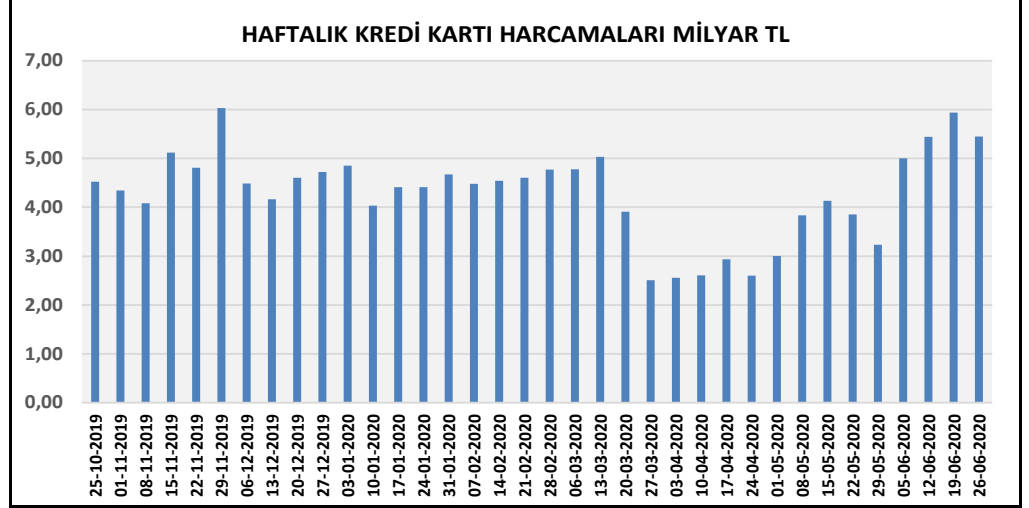
Web Adresi
www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi

TÜKETİM HARCAMALARINDA GELİŞMELER

ZORUNLU OLMAYAN TÜKETİM HARCAMALARINDA HIZLI ARTIŞ

- Covid-19 nedeniyle nisan ve mayıs aylarında sert daralan tüketim harcamalarında haziran ayında hızlı bir toparlanma yaşanmaktadır.
- Tüketim harcamaları gıda, içecekler, sağlık eğitim gibi zorunlu harcamalardan ve zorunlu olmayan tüketim harcamalarından oluşmaktadır. Zorunlu olmayan tüketim harcamaları tüketici elektroniği, beyaz eşyalar, elektrikli ev aletleri, mobilya ve dekarasyon gibi dayanıklı tüketim malları ile giyim ve aksesuar, kozmetik ve kişisel bakım gibi yarı dayanıklı tüketim mallarına yapılmaktadır.
- Haziran ayında zorunlu olmayan tüketim harcamalarında hızlı bir artış yaşanmıştır. Ancak bu hızlı artış iki ayın kaybının telafisi gibi görünmektedir ve hızı muhtemelen yavaşlayacaktır.

TEMEL GÖSTERGELER

	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
Dolar/TL	5,7186	5,7507	5,9507	5,9833	6,2371	6,5815	6,9845	6,8260	6,8555
Euro/TL	6,3830	6,3289	6,6741	6,5983	6,8716	7,2237	7,5963	7,5907	7,6858
Euro/Dolar	1,1154	1,1019	1,1215	1,1097	1,1026	1,1034	1,1215	1,1103	7,2707
MB Politika Faizi %	14,00	14,00	12,00	11,25	10,75	9,75	8,75	8,25	8,25
Gösterge Tahvil Faizi %	12,65	12,14	11,78	10,20	12,41	11,22	8,39	9,80	9,38
Cari Açık/Fazla Yıllık Milyar \$	+13,1	+10,8	+8,7	+7,1	+6,0	+1,3	-3,3		
TÜFE Yıllık %	8,55	10,56	11,84	12,15	12,37	11,86	10,94	11,39	12,62
Toplam Krediler Milyar TL	2.563,5	2.596,6	2.655,9	2.683,3	2.772,4	2.896,5	3.104,4	3.161,7	3.247,1
Brent Petrol Varil Dolar	59,62	60,49	66,00	56,62	49,67	26,35	26,48	37,84	41,27
Dow Jones Endeksi	27.046	28.051	28.538	28.256	25.409	21.917	24.346	25.383	25.813
BIST-100 Endeksi	98.469	106.904	114.425	119.140	105.994	89.644	101.110	105.520	116.525